

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по дочірньому підприємству "Бершадський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" (далі ДП "Бершадський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс")

"09" жовтня 2025 року

м. Бершадь Гайсинського району
Вінницької області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександром БОЛЮХОМ, завідувачем сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа Вінницького обласного комунального спеціалізованого лісгосподарського підприємства "Віноблагроліс" (далі ВОКСЛП "Віноблагроліс") від "03" жовтня 2025 року № 485), начальником відділу лісового господарства ВОКСЛП «Віноблагроліс» Богданом ВАСЮТОЮ, лісничим дочірнього підприємства "Бершадський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" Олегом ІСТОМІНИМ в період з 07.10 по 09.10.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Бершадський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходів, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Бершадська діляниця														
5	5	9.3		9.3	10СЗ	52	0.70	1	18	22	250	3	малий та великий соснові лубоїди, златки	5
15	14	3.9		3.9	5ЯЗЗ/ДЗГЗ	88	0.65	1	26	32	260	4	халаровий некроз ясеня, некроз граба, судинний мікоз дуба	15
16	5	2.0		2.0	5ЯЗ2/ДЗГЗ	88	0.60	2	25	32	220	4	халаровий некроз ясеня, некроз граба, судинний мікоз дуба	25
16	11	5.2		5.2	4ДЗЗЯЗГЗ+ЛПД	83	0.70	2	23	36	240	4	некроз граба, халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба	10
16	19	17.0		17.0	7ДЗЗЯЗ	82	0.65	2	23	32	270	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясеня	10
16	21	1.3		1.3	10ЯЗ+ДЗ	76	0.70	1	23	26	270	4	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз)	20
17	11	1.2		1.2	10СЗ	51	0.60	1А	23	30	300	4	малий та великий соснові лубоїди, златки	10
18	3	3.9		3.9	10ЯЗ+ДЗ+ЛПД	56	0.70	1	19	22	210	4	халаровий некроз ясеня, бактеріальний рак ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
18	11	1.8		1.8	8СЗ2ЯЛГ	65	0.60	1	24	30	315	4	малий та великий соснові лубоїди, короїд типограф, златки, коренева губка	10
18	16	12.6		12.6	9ДЗ1ЯЗ	76	0.85	2	22	30	310	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясеня	10
18	20	0.4		0.4	10ЯЗ	66	0.70	1	22	24	260	4	халаровий некроз ясеня, ясеневі лубоїди, бактеріальний рак ясеня	20
19	15	1.8		1.8	9ЯЗ1ДЗ	51	0.80	1А	22	26	280	4	халаровий некроз ясеня, ясеневі лубоїди	10
19	18	4.6		4.6	5ЯЗ2/ДЗГЗ+КЛГ+ЛПД	88	0.60	2	25	36	220	4	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
20	14	0.5		0.5	4Д36ЯЗ	66	0.90	1	21	24	270	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена	15
20	15	0.4		0.4	10ДЗ	53	0.80	2	18	20	220	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	20
20	22	1.9		1.9	4ЯЗ4КЛГ2ДЗ	71	0.70	1	22	28	230	4	халаровий некроз ясена, судинний мікоз дуба (офіостомоз), вертицильоз кленів	10
21	7	13.0		13.0	7ДЗ3ЯЗ	71	0.85	1	22	22	300	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена	5
24	2	3.6		3.6	5ДЗ5ЧШ	66	0.45	2	19	32	140	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
24	3	1.5		1.5	7ДЗ3ЧШ	66	0.65	2	18	26	180	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	15
24	4	2.7		2.7	7ДЗ3ЧШ	66	0.45	2	18	30	130	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
26	13	4.4		4.4	10ДЗ	58	0.80	2	18	20	230	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	5
30	6	29.4		29.4	3ДЗ2АКБ2ЛПД1ЧШ1КЛГ1ВГЛ	61	0.65	2	19	22	175	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз), бура ядрово-заболонна гниль акації, вертицильоз кленів	10
33	7	4.8		4.8	6ЯЗ2Г32ДЗ	78	0.60	1	26	32	265	4	халаровий некроз ясена, некроз граба, судинний мікоз дуба	15
37	9	3.2		3.2	10СЗ+АКБ	36	0.70	1А	16	20	200	3	малий та великий соснові лубоїди, златки	10
40	2	3.7		3.7	7ДЗ3ЛПД+ЯЗ	46	0.80	1	17	20	200	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
40	12	7.7		7.7	8Г32ЯЗ+ДЗ	68	0.70	2	21	22	230	3	некроз граба, халаровий некроз ясена, судинний мікоз дуба	10
40	15	1.3		1.3	10ЯЗ+ДЗ	68	0.50	1	23	36	190	3	халаровий некроз ясена, ясеневі лубоїди	20
40	28	2.6		2.6	6Г32ЯЗ1ДЗ1КЛГ	63	0.70	2	20	24	210	3	некроз граба, вертицильоз кленів, халаровий некроз ясена	15
40	30	3.3		3.3	9ДЗ1ЛПД+ГЗ	48	0.80	1	18	20	220	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	5
44	2	7.1		7.1	4ДЗ4ЯЗ2ГЗ+ЛПД+ЧШ	88	0.70	2	23	30	260	3	халаровий некроз ясена, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз	10
45	2	5.4		5.4	5ЯЗ2Г3ЗДЗ+ЛПД	88	0.60	2	25	32	240	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена, некроз	10
50	1	11.0		11.0	10ДЗ	83	0.70	2	23	28	290	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	5
51	1	5.2		5.2	10ДЗ+ГЗ	92	0.70	2	22	26	270	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
51	17	2.0		2.0	10ДЗ+ЯЗ+ЧШ	62	0.85	2	19	24	260	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена	5
51	18	3.1		3.1	10ЯЗ	82	0.80	2	23	26	310	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
51	20	0.6		0.6	6ДЗ4ЯЗ	77	0.70	2	20	24	240	3	халаровий некроз ясена, судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
57	13	3.8		3.8	7ДЗ1ЛПД2КЛЯ	65	0.70	3	16	20	150	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	15
70	7	5.3		5.3	3ДЗ3ЛПД1КЛГ2ЯЗ1ГЗ	54	0.85	1А	23	26	310	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена	5
71	14	12.6		12.6	3ДЗ5Г32ЯЗ+ЛПД+ЧШ	109	0.50	2	25	30	205	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба, халаровий некроз	15
74	6	7.1		7.1	6ДЗ3ГЗ1КЛГ+ЯЗ	48	0.85	1	19	24	210	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена, некроз	10
75	8	6.1		6.1	4ДЗ2ЯЗ3ГЗ1КЛП	50	0.85	1	20	26	220	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена, некроз	10
77	4	2.2		2.2	6ДЗ1ЯЗ3ГЗ+ЧШ	54	0.85	1	20	26	250	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), халаровий некроз ясена, некроз	10
77	13	2.7		2.7	6ДЗ4ГЗ+ЯЗ+КЛГ	53	0.85	1	20	24	220	4	судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз граба, халаровий некроз	10
77	14	1.9		1.9	3ДЗ3ЯЗ3ГЗ1КЛГ	53	0.70	1	21	28	200	4	халаровий некроз ясена, некроз граба, судинний мікоз дуба	15
82	2	11.5		11.5	6Г32ЯЗ2ДЗ+ЛПД	73	0.70	2	22	24	260	4	халаровий некроз ясена, некроз граба, судинний мікоз дуба	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
83	5	4.5		4.5	10АКБ	60	0.60	1	21	28	175	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, суховершинність, сухобочини	25
97	11	0.8		0.8	7Д32Г31ЛПД+ЯЗ	88	0.60	2	24	30	240	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз), некроз	25
97	12	5.6		5.6	10ДЗ+КЛГ+ЯЗ	41	0.70	1	15	18	150	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз)	5
102	2	5.4		5.4	10СЗ	45	0.80	1А	20	24	330	3	малий та великий соснові лубоїди, златки	5
109	2	5.2		5.2	10ДЗ+ГЗ+ЯЗ	71	0.60	1	22	30	230	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
113	11	4.8		4.8	10ДЗ+ЧП+ГЗ	61	0.70	1	22	26	285	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	5
129	18	4.6		4.6	4АКБ2ЛПД3КЛГ1ДЗ	55	0.60	1А	23	28	200	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, судинний мікоз дуба (офіостомоз), суховершинність, сухобочини	35
Разом ВСР:				267.5										
Чечельницька ділянка														
16	5	4.0		4.0	9Д31КЛГ+ЛПД	66	0.60	2	18	22	170	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
16	7	10.3		10.3	8Д31ЯЗ1КЛГ+ЧП	66	0.70	2	19	24	210	3	судинний мікоз дуба (офіостомоз), вертицильоз кленів, халаровий некроз ясеня	10
43	3	5.4		5.4	4Д33ЯЗ1БРС2АКБ	62	0.70	2	17	20	160	3	халаровий некроз ясеня, судинний мікоз дуба (офіостомоз)	10
52	11	1.7		1.7	10АКБ	48	0.60	1А	21	22	160	3	бура ядрово-заболонна гниль акації, суховершинність, сухобочини	30
57	2	8.5		8.5	10СЗ	48	0.70	1	19	24	260	3	малий та великий соснові лубоїди, златки	5
Разом ВСР:				29.9										
ВСЬОГО ВСР:				297.4										

Загальна обстежена площа по ДП "Бершадський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблаголіс" складає 297.4 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по підприємству:

- судинний мікоз дуба (офіостомоз) - 177.7 га;
- халаровий некроз ясеня - 64,0 га;
- соснові лубоїди - 29,4 га;
- некроз граба - 15,5 га;
- бура ядрово-заболонна гниль акації - 10,8 га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (СЗ) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев.

Характер розташування сухостійних дерев поодинокий та груповий (групи по 2 - 3 дерева, але зустрічаються і до 5 - 6 дерев). Поодинокі є всихаючі дерева (IV-та категорія стану): крони дуже ажурні, хвоя має забарвлення від світло-зеленого до жовтувато-зеленого, дерева з всиханням крони більше 2/3 периметру, з раковими утвореннями (рак сірянки), з механічними пошкодженнями стовбурів та кореневих лап більше 2/3 периметру, тощо. Під деревами сліди життєдіяльності у вигляді "стрижених" пагонів від 2 до 3 шт. на м² до 5 - 6 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються слабким (до 5%) ступенем пошкодження, в наявності також сухостійні дерева, зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокого розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

Обстежені насадження листяних порід характеризуються переважно поодиноким та груповим характером всихання, слабого та середнього ступенів пошкодження. Основними патологіями, що призводять до всихання дерев листяних порід є хвороби некрозного та судинного характеру: судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясена, некроз граба, вертицильоз клена, тощо. Збудниками хвороб лісу, є грибові хвороби, які заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок та заселяються зокрема стовбуровими шкідниками.

Вищеперераховані насадження характеризуються відпадом дерев що мають переважно верхівковий тип відмирання, що проявляється у вигляді всихання скелетних гілок 1 та 2 порядків, суховершинністю, також наявні водяні пагони на стовбурах всихаючих дерев (як один із головних показників ослаблення дерев). Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халаровому некрозу ясена (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи ДЗ). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон. Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, що теж призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

Обстежені насадження акації білої (АКБ) всихають внаслідок ураження дерев бурою ядрово-заболонною гниллю, що спричиняє суховершинність, сухобочини, а на кінцевому етапі - всихання всього дерева. Ступінь пошкодження - середній та сильний. Розподіл сухостійних та всихаючих дерев груповий (в групах від 3 до 5 дерев, зустрічаються поодинокі групи до 10 дерев).

Також в обстежених насадженнях наявний вітровал минулих років поодинокого та групового характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ЯЗ – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*). Переважна кількість дерев що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками родин златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження стовбурових шкідників, хвороб лісу, та відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 297.4 га у 2026 році.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2015 року ДП "Бершадський райагроліс", представленого для лісопатологічного обстеження:

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводимуться силами лісової охорони ДП "Бершадський райагроліс". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки знаходяться в завершальній стадії. Ділянки відмежовані в натурі та остовповані.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.

2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.

3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.

4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСП) необхідно провести в максимально стислі терміни.

5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в чотирьох примірниках:

1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

2-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;

3-й - ВОКСЛП "Вінобагроліс";

4-й - ДП "Бершадський райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс"

ПІДПИСИ:

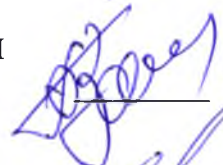
Заступник начальника філії "Вінницялісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

 Олександр БОЛЮХ

Завідувач сектору нагляду, обліку та прогнозу філії
"Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

 Віталій СТЕГНЯК

Начальник відділу лісового господарства ВОКСЛП
«Віноблагроліс»

 Богдан ВАСЮТА

Лісничий ДП "Бершадський райагроліс"

 Олег ІСТОМІН